

Feasibility criteria of the urban regeneration approach with a focus on the development of local community culture

(Case study: central core of Shahrekord)

Maryam hematian dehkordi - Department of Urbanism, Faculty of Art and Architecture, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran.

Afsoon Mahdavi¹ - Department of Urbanism, Faculty of Art and Architecture, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran.

Mohammad Reza Irvani - Department of Social Work, Faculty of Humanities, Khomeini Shahr Branch, Islamic Azad University- Isfahan, Iran.

Received: 13 April 2023 Accepted: 10 July 2023

Highlights

- Urban regeneration stands at the intersection of diverse urban policies, representing a pivotal strategic choice in advancing global urban development.
- Non-physical elements, embodied in the form of social capital, can serve as both a tool and a catalyst for a renovation that is not only more desirable but also widely accepted within the context of residents.
- The influential factors contributing to the development of local community culture, encompassing semantic, physical, functional, and social dimensions, play a pivotal role in empowering residents, fostering trust, strengthening their sense of belonging, and ultimately ensuring the feasibility of urban regeneration in the central core of Shahrekord.

Extended abstract

Introduction

Urban regeneration, situated at the intersection of urban policies, represents a crucial strategic avenue for advancing global urban development. Analysis of the evolving trends in urban regeneration experiences underscores that success within urban areas hinges not solely on physical enhancements but also on social dimensions where residents actively participate in the regeneration process. This research aims to establish criteria for the feasibility of urban regeneration, with a specific focus on fostering the development of local community culture.

The findings of the research, particularly in the context of Shahrekord, highlight that the cultivation of local community culture in the central core translates into enhanced control over the living environment and its content. Consequently, this socio-economic transformation contributes to an improved Quality of Life (QoL). The four pivotal criteria—structure (encompassing both natural and artificial dimensions), meaning (in terms of identity, authenticity, and motivational role), activity (spanning economic, social, and cultural aspects), and social factors (such as cultural needs, trust, and hope)—emerge as influential elements shaping the development of local community culture in the context of urban regeneration. Thus, a comprehensive approach is imperative, taking into account all cultural, economic, functional, and spatial components of the plan, as cultural elements and their indicators manifest across all the aforementioned dimensions.

Theoretical Framework:

Contrary to traditional approaches that focus solely on physical perspectives, this research recognizes the significance of metaphysical components—social assets, tools, and motivators—in achieving a more desirable and acceptable urban revitalization. The study challenges the one-dimensional (physical) approach prevalent in many Iranian urban regeneration efforts, emphasizing the need to involve residents in decision-making processes. In Shahrekord, the lack of coordination among organizations, neglect of residents' opinions, and indifference toward human structures have led

¹ Responsible author: afsoon_mahdavi@yahoo.com

to a spectrum of problems in the central core. The study aims to introduce and examine feasibility criteria for urban regeneration by investigating components influencing the development of local community culture, thereby leveraging the institutional capacity of the local culture sector for socio-political and socio-economic growth.

Methodology:

Ethnography, a qualitative approach delving into the social processes and mental nature of human life, serves as the research method for field studies. The study area, the central core of Shahrekord city, is characterized by shared behavioral, cognitive, and speech paradigms among local residents. Sixteen individuals from the local community were selected using purposive and snowball sampling methods. Ethnography allowed the researcher to understand shared patterns within the group. Themes/categories derived from previous research formed the basis for interview questions. The study population consisted of inhabitants in the central core, and themes were continuously revised and finalized through consistent comparison, resulting in ultimate concepts and themes.

Conclusion:

This paper explores the feasibility criteria for urban regeneration, emphasizing the development of local community culture in Shahrekord's central core. Urban regeneration, a multifaceted process, encompasses diverse strategies and planning policies. The research sheds light on interventions in Shahrekord, particularly the central core, highlighting deficiencies in residents' participation and urban regeneration education. The lack of trust between residents and the city management system, coupled with the absence of trust in residents' decision-making capabilities, impedes meaningful engagement. The research emphasizes the need for residents' participation in shaping their living environment, connecting it to residence and employment, which provide meaning to livelihood. Social and communicative participation, along with cultural mediation, enhances social ties, meets various human needs, and improves quality of life (QoL) and welfare. The development of local community culture in the central core enhances control over the living environment, leading to socioeconomic transformation and an elevated QoL. The identified criteria—structure, meaning, activity, and social factors—emphasize the importance of a comprehensive approach, considering cultural, economic, functional, and spatial components for successful urban regeneration.

Keywords:

Urban Regeneration, Local Community, Culture, Cultural Development

Citation: hematian dehkordi, M., Mahdavi, A., Irvani, M. (2024). Feasibility criteria of the urban regeneration approach with a focus on the development of local community culture (Case Study: central core of Shahrekord), *Motaleate Shahri*, 13(49), 33–46. <https://doi.org/10.22034/urbs.2023.62800.90>.

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author(s), with publication rights granted to Motaleate Shahri. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

معیارهای تحقق پذیری رویکرد بازآفرینی شهری باتاکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی

نمونه مورد مطالعه: هسته مرکزی شهرکرد^۱

مریم همتیان دهکردی - دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.
افسون مهدوی^۲ - استادیار، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.
محمد رضا ایروانی - استادیار، گروه مددکاری اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، واحد خمینی شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

تاریخ دریافت: ۲۴ فروردین ۱۴۰۲ تاریخ پذیرش: ۱۹ تیر ۱۴۰۲

چکیده

بازآفرینی شهری یک زمینه متقاطع از سیاست‌های شهری و یک گزینه راهبردی مهم در ارتقای توسعه شهری در سطح جهانی است. بررسی سیر تحول تجارب بازآفرینی شهری و ارزیابی آنها نشان داده است که موفقیت در محدوده‌های شهری تنها با بهبود کالبدی حاصل نمی‌شود، بلکه از وجه اجتماعی نیز برخوردار است که بر مبنای آن مردمان ساکن نیز عملاً در فرایند بازآفرینی وارد می‌شوند. مؤلفه‌های غیرکالبدی همانند ساختار اجتماعی بافت‌ها، کمیّت و کیفیت روابط و مشارکت ساکنان که تا پیش از این در برابر نگاه صرفاً کالبدی طرح‌ها نادیده انگاشته می‌شد، می‌تواند در قالب سرمایه‌های اجتماعی، ابزار و محرکی برای نوسازی مطلوب‌تر و مقبول‌تر از نظر ساکنان بافت باشد. متأسفانه در ایران بسیاری از رهیافت‌های بازآفرینی شهری با هدف ساماندهی مناطق فرسوده بانگش تک‌بعدی (کالبدی) و کم‌توجهی به نقش مردم در تصمیم‌گیری‌ها و سایر بی‌توجهی به ساختارهای انسانی زمینه فرسودگی بیشتر را فراهم کرده است. در شهر شهرکرد نیز عدم هماهنگی میان سازمان‌ها، متولیان و اجراکنندگان طرح‌ها و نادیده انگاشتن نظر و نیازهای ساکنان و گروه‌های ذی‌نفع در تصمیم‌گیری‌ها، هسته مرکزی شهر را با طیف وسیعی از انواع مشکلات کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی روبه‌رو کرده است. این تحقیق بر آن است تا با بررسی مؤلفه‌های مؤثر بر توسعه فرهنگ جامعه محلی، معیارهای تحقق رویکرد بازآفرینی را در محدوده مورد مطالعه معرفی و بررسی نماید. به‌گونه‌ای که متناسب با زیرساخت‌ها و بسترهای شهر بهره‌مندی از ظرفیت نهادی بخش فرهنگ محلی، زمینه‌های رشد اقتصادی، اجتماعی و سیاسی محقق شود. جامعه آماری این پژوهش، مردم ساکن هسته مرکزی شهرکرد و نمونه‌های انتخابی ۱۶ نفر از اهالی محل هستند که به کمک روش نمونه‌گیری هدفمند و راهبردی گلوله برفی انتخاب شده‌اند. رویکرد پژوهش انجام شده کیفی و با راهبرد مردم‌نگاری است و به کمک مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختارمند و کدگذاری مفاهیم، مقولات نهایی به دست آمده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که برای تحقق موفقیت‌آمیز رویکرد بازآفرینی شهری، مؤلفه‌های مؤثر بر توسعه فرهنگ جامعه محلی شامل مؤلفه‌های معنایی، کالبدی، عملکردی و اجتماعی نقش مهمی در توانمندسازی ساکنان، جلب اعتماد آنان، افزایش تعلق خاطر و به‌طور کلی تحقق‌پذیری بازآفرینی شهری در هسته مرکزی شهرکرد دارند.

واژگان کلیدی: بازآفرینی شهری، جامعه محلی، فرهنگ، توسعه فرهنگ.

نکات برجسته

- بازآفرینی شهری یک زمینه متقاطع از سیاست‌های شهری و یک گزینه راهبردی مهم در ارتقای توسعه شهری در سطح جهانی است.
- مؤلفه‌های غیرکالبدی در قالب سرمایه‌های اجتماعی، می‌تواند ابزار و محرکی برای نوسازی مطلوب‌تر و مقبول‌تر از نظر ساکنان بافت باشد.
- مؤلفه‌های مؤثر بر توسعه فرهنگ جامعه محلی نقش مهمی در توانمندسازی ساکنان، جلب اعتماد آنان، افزایش تعلق خاطر و به‌طور کلی تحقق‌پذیری بازآفرینی شهری در هسته مرکزی شهرکرد دارند.

۱ این مقاله برگرفته از پایان‌نامه دکتری شهرسازی با عنوان «تدوین شاخص‌های تاثیرگذار بر بازآفرینی شهری کارآمد با تاکید بر نقش توسعه فرهنگ جامعه محلی (نمونه موردی: هسته مرکزی شهرکرد)» است که به وسیله نویسنده اول و باره‌نمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم در دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان در حال انجام است.

۲ نویسنده مسئول مقاله: afsoon_mahdavi@yahoo.com

۱. مقدمه

شهر پدیده‌ای مکانی-فضایی است که در نقطه‌ای خاص ایجاد شده، در زمان، تکامل و رشد می‌یابد و در هر مقطعی از تاریخ، دگرگونی‌های کمی خود را به تغییرات کیفی مورد نیاز تبدیل می‌کند. سازمان بهداشت جهانی نیز با اصلاحات مختصری، شهر سالم را شهری تعریف کرده که محیط‌های کالبدی و اجتماعی خود را به طور پیوسته بهبود بخشیده و منابعش را توسعه می‌دهد (Shatarian, et al., 2020). شهر باید مکانی برای پرورش استعداد ساکنان باشد (O'Connor, et al., 2020). در اغلب شهرهای ایران موضوع شهرنشینی مقدم بر شهرسازی شده و معضلات متعدد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی وعدم توجه به ابعاد اجتماعی-اقتصادی و زیست محیطی را به همراه داشته است. از دهه ۹۰ برنامه‌های بازآفرینی، تحریک فعالیت‌های اقتصادی و حفاظت از محیط زیست را با سرزندگی فرهنگی و اجتماعی مرتبط ساخت. خوب زیستن و بهتر زیستن جمعیت‌ها و ملت‌ها در فضای قابل سکونت جهان، بستگی به برخورداری از محیط مساعدی دارد که در آن تک‌تک انسان‌ها بتوانند، برحسب خواسته‌ها و سلیقه شخصی و طبق آداب و رسوم خویش زندگی کنند. در طول روند تکاملی جوامع بشری، فرهنگ‌های محلی توانسته‌اند به کمک نمادهایی که در بطن خود دارند، تداوم داشته باشند. پذیرفتن این‌که فضاهای شهری قدیمی دارای نمادهایی هستند که از تعلق خاصی بین انسان‌ها و فضای کالبدی‌شان حکایت می‌کنند، امروز به معنای قبول اصلی در تأیید ارزشمندی فرهنگ عامه تلقی می‌شود (Osmanian, et al., 2022). مانند سایر شهرها، طرح‌های متفاوتی برای بازآفرینی هسته مرکزی شهرکرد ارائه شده است ولی متأسفانه اکثرین طرح‌ها در جهت مباحث کالبدی و کمی و بی‌توجه به چشم‌اندازهای مورد نیاز در اسناد فرادست تهیه شده‌اند. عدم هماهنگی میان سازمان‌ها، متولیان و اجراکنندگان طرح‌ها و نادیده انگاشتن نظر و نیازهای ساکنان و گروه‌های ذی‌نفع در تصمیم‌گیری‌ها، این بافت را با طیف وسیعی از انواع مشکلات کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی روبه‌رو کرده است؛ بنابراین تأکید بر ارتقای کیفی بافت با اهداف یکپارچه‌سازی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، تأکید بر بهبود روابط اجتماعی ساکنان به جای اهمیت صرف به کالبد، سهیم بودن جامعه محلی در فرایندهای بازآفرینی شهری، پاسخگویی به نیازهای فرهنگی مردم و برخورداری آنها از امکانات فرهنگی درهسته مرکزی شهرکرد امری ضروری است. مهم‌ترین هدف این پژوهش ارزیابی عوامل مؤثر بر بازآفرینی هسته مرکزی شهرکرد با تأکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی است؛ به گونه‌ای که با بررسی زیرساخت‌ها و بسترهای لازم و استفاده از ظرفیت نهادی بخش فرهنگ محلی، زمینه‌های رشد اقتصادی، اجتماعی و سیاسی محقق شود. در این راستا این پژوهش به سئوالات زیر پاسخ می‌دهد:

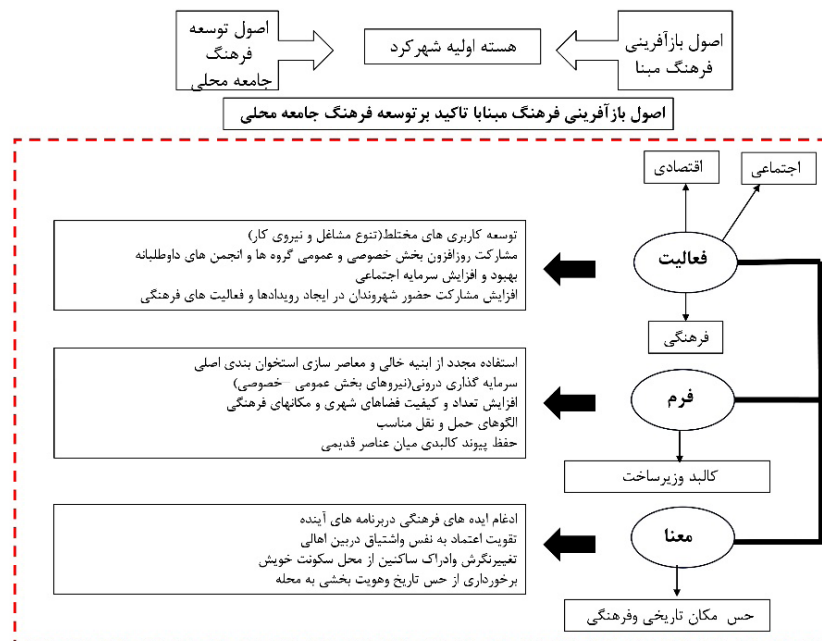
۱. توسعه فرهنگی جامعه محلی چه نقشی در بازآفرینی شهری هسته مرکزی شهرکرد دارد؟
۲. چه معیارهایی بر تحقق رویکرد بازآفرینی شهری مؤثرند؟ و چه مؤلفه‌هایی بر توسعه فرهنگ جامعه محلی مؤثرند؟

۲. چارچوب نظری

از دهه ۱۹۹۰ به بعد، چارچوبی جدید با عنوان بازآفرینی برای فرآیند تجدید حیات شهری فراهم شد که بر اساس آن، مرمت شهری مفهومی جامع است که به معنای بهبود وضعیت نواحی محروم در جنبه‌های اقتصادی، کالبدی، اجتماعی و فرهنگی است. در واقع بازآفرینی شهری اقدامی مبتنی بر یک محدوده مشخص که توسط بخش عمومی سرمایه‌گذاری، حمایت و آغاز می‌شود و هدفش ایجاد بهبودی پایدار در شرایط ساکنان، جوامع محلی و مکان‌هایی است که از محرومیت‌های مختلفی با ماهیت‌های متنوع رنج می‌برند (Leary & McCarthy, 2013) و محصول تعامل میان این فرایندها و همچنین پاسخی به فرصت‌ها و چالش‌هایی است که به واسطه انحطاط شهری شکل گرفته‌اند (Tallon, 2013). به طور کلی در ایجاد تعریف کاربردی از بازآفرینی شهری، شناخت و بررسی روابط میان ویژگی‌های کالبدی و واکنش‌های اجتماعی، ضرورت جابه‌جایی کالبدی برخی عناصر شهری مهم، اهمیت بهبود وضعیت اقتصادی به‌عنوان پایه و اساس رفاه زندگی شهری و کیفیت آن، ضرورت استفاده بهینه از زمین‌های شهری و ممانعت از توسعه بی‌رویه شهرها و اهمیت شناسایی بازتاب سیاست‌های شهری انجمن‌های اجتماعی غالب و نیروهای سیاسی باید مورد بررسی و شناخت قرار گیرند (shahriyari, 2021). بازآفرینی شهری فرهنگ - مبنا» به رهیافتی اساسی در حوزه مرمت و حفاظت شهری تبدیل شده است (ghasemsharifi, 2019). تفاوت اساسی این رویکرد با سایر رویکردهای اخیر بازآفرینی شهری، تمرکز بر فرهنگ به‌عنوان کاتالیزور و هدایت‌کننده فرآیند بازآفرینی است. مهم‌ترین ادعای این رویکرد، ایجاد پایگاهی باثبات برای خلق جریان‌های سازنده اقتصادی و در نتیجه رونق اقتصادی شهر است و به این منظور بر اصولی از قبیل ایجاد رویکردی راهبردی برای حفاظت از منابع موجود، مانند منابع طبیعی، کالبدی و انسانی و همچنین خلق ثروت و منابع جدید، سرمایه‌گذاری در جنبه‌های روساختی بازآفرینی از قبیل امکانات فرهنگی-اجتماعی و نیز جنبه‌های زیرساختی همچون زیرساخت‌های کالبدی و زیرساخت‌های اقتصادی مانند کارآفرینی، اشتغال و کسب‌وکار تأکید دارد تا ضمن خلق چهره‌های فرهنگ‌گرا برای شهر، موجبات رونق سازوکار اقتصاد شهری را فراهم آورد (Lotfi, 2013). متأسفانه بخش خصوصی، دولت و شهرداری‌ها به هنگام مداخله در محلات هدف بیشتر مدنظر قرار می‌گیرند و نقش مردم غالباً کم‌اهمیت انگاشته می‌گردد. اما توانمندسازی ساکنان، جلب اعتماد آنان، افزایش تعلق به محلات هدف و به طور کلی ظرفیت‌سازی ساکنان از موارد اصلی در تحقق بخشیدن به امر بازآفرینی شهری است (Nazari, et al., 2022). مؤلفه‌های فراکالبدی همانند ساختار اجتماعی بافت‌ها، کمیت و کیفیت روابط و مشارکت ساکنان آنها که تا پیش از این در برابر نگاه صرفاً کالبدی طرح‌ها نادیده انگاشته می‌شد، می‌تواند در قالب سرمایه‌های اجتماعی، ابزار و محرکی برای نوسازی مطلوب تر و مقبول تر از نظر ساکنان بافت باشد (Khajeh Shahkuhi, et al., 2013). امروزه جوامع روش‌های مشخصی را برای دستیابی به اهداف خویش طراحی می‌کنند و در بین منابع فیزیکی، مالی، زیرزمینی، اطلاعاتی، تکنولوژی یک جامعه، نیروی انسانی راهبردی ترین منبع در هر سازمان مطرح شده است که تغییرات اساسی سازمان توسط آن صورت می‌پذیرد (Nishtar, Ralston, 2013). بنابراین

ها معمولاً با احیا و یا ایجاد تغییرات ساختاری اولیه آغاز می شوند و سایر اقدامات به صورت همگام با اهداف تعیین شده، پیش می روند. سیاست گذاری درست در ضمانت موفقیت این پروژه ها نقش مهمی را ایفا می کند. همچنین با ایجاد مشوق ها و قابلیت هایی برای فعالیت هنرمندان و نیز به کارگیری آنچه هنر عمومی خوانده می شود، توسعه اجتماعی، فرهنگی و بازآفرینی هویتی و کالبدی بافت تسریع خواهد شد. در واقع تغییرات ساختاری باعث احیای پتانسیل های مکان می شود. این رهاورد به علاوه سیاست گذاری درست می تواند به تجدید حیات و توسعه اجتماعی و شهری منجر گردد. آنچه در این زمینه لازم است، پروژه ها و اقدامات فرهنگی از نوع مشارکتی است که در سطح جامعه محلی اجرا شده و نیازهای ارتباطی را پاسخ گوید. در نتیجه باتوجه به اصول استخراج شده از رهیافت بازآفرینی شهری فرهنگ محور و همچنین اصول رویکرد توسعه فرهنگ جامعه محلی و با تدقیق این اصول ورهیافت ها در نهایت چارچوب نظری پژوهش حاضر در نمودار شماره ۱ ارائه می شود.

سرمایه های اجتماعی می توانند باتوجه به مفهوم محله و به دلیل مشترکات، علایق و روابط چهره به چهره ساکنان آن، در این مکان نمود بیشتری داشته باشند و ارزش هایی چون اعتماد اجتماعی، همبستگی اجتماعی و یکپارچگی اجتماعی به عنوان ظرفیت های درونی و ثروت های پنهان در محلات را شامل شوند. سرمایه اجتماعی دارای مفهومی چند بعدی است که ابعاد آن عبارتند از مشارکت اجتماعی، امنیت، انسجام اجتماعی، اعتماد، آگاهی و شناخت، احساس تعلق، کارایی و اثربخشی. به طور کلی، عوامل دخیل در بازآفرینی فرهنگ مبنا در سه دسته کلی اجتماعی، اقتصادی و کالبدی تقسیم می شوند که هر کدام دارای راهبردها، سیاست ها و اقداماتی مجزا هستند. این اقدامات با توجه به شرایط طرح و بافت شهری مورد نظر می توانند به صورت اولویت بندی شده صورت پذیرند. بدین ترتیب که در ابتدا باید تا حدی ساختار و کالبد بافت و یا محله احیا شده و فعالیت هایی در نقاط شاخص ایجاد شود. ادامه این روند می تواند باعث ایجاد مشوق های لازم برای سرمایه گذاری بخش خصوصی و گسترش فعالیت ها و کاربری های پیش بینی شده برای محدوده مورد نظر شود. طرح

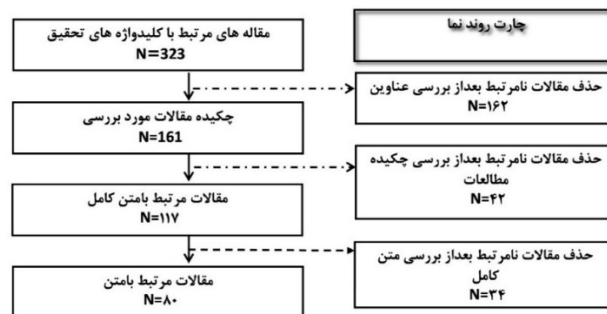
نمودار شماره ۱: چارچوب مفهومی استخراج شده از مبانی نظری

فرهنگ جامعه محلی در پاسخ به سؤال چگونه مطرح می شوند. درگام دوم واژه های کلیدی بازآفرینی، فرهنگ، جامعه محلی، توسعه فرهنگ مورد بررسی قرار گرفت. در پژوهش حاضر پایگاه داده انگلیسی (Google scholar, Emerald, Science Direct, Reserch Gat) و پایگاه داده فارسی مجلات معتبر علمی-پژوهشی تأیید شده از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، منتشر یا در قالب طرح های پژوهشی و پایان نامه در پایگاه مجلات تخصصی نور (نورمگز) و پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (سید) پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایران داک)، پایگاه مجلات ایران (مگ ایران) و جویسگر فارسی علم نت، با کلمات کلیدی تعریف شده بین سال های ۱۹۹۸ تا ۲۰۲۱ مورد جست و جو قرار گرفت. درگاه سوم پس از گردآوری تمام مقالات مرتبط به ترتیب

به منظور بررسی، ترکیب و تحلیل پژوهش های انجام گرفته در ارتباط با موضوع تحقیق، رویکرد فرا ترکیب مورد استفاده قرار گرفته است. این رویکرد برای بررسی مطالعات پیشین و تفسیر و تحلیل عمیق آنها تمرکز دارد و مفاهیم و نتایج مورد استفاده در مطالعات پیشین با شیوه کدگذاری متداول در پژوهش های کیفی داده ها را مورد بررسی قرار می دهد (Ghafari Lashkanari, et al., 2021). روش کار بدین صورت است که بعد از مشخص کردن هدف، عوامل مؤثر بر بازآفرینی شهری با تأکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی در پاسخ به سؤال چه چیزی، بررسی پایگاه های داده و مجلات در پاسخ به پرسش چه کسی، چارچوب زمانی مقالات بررسی شده و در پاسخ به پرسش چه وقت و گردآوری داده ها از کلیه پژوهش های صورت گرفته اعم از کیفی، کمی، آمیخته در حوزه

هریک از این شرایط امتیازی بین ۱ تا ۵ تخصیص داده شود. مقالاتی که مجموع امتیازات آنها ۲۵ و بالاتر بود، به لحاظ کیفی تأیید و باقی مقالات حذف شد. برای گزینش دقیق تر و توجه بیشتر به اعتبار، سعی شد که پژوهش‌های مورد مطالعه بامعیارهای ورود و خروج دقیق و مورد تأیید متخصصان حوزه تخصصی بررسی شود. نمودار، راهبرد جست و جو و انتخاب مطالعات را نشان می‌دهد.

با بررسی عنوان، چکیده، جامعه آماری و متن کامل نسبت به حذف موارد تکراری غیر مرتبط اقدام شد. پس از چهار مرحله پالایش از میان ۳۲۳ مطالعه، ۲۴۳ مطالعه حذف و ۸۰ پژوهش برای تجزیه و تحلیل اطلاعات انتخاب و تأیید گردید. به منظور ارزیابی کیفی مطالعات، ابزار مهارت‌های ارزیابی حیاتی (CASP) برای هر مقاله پژوهش در نظر گرفته شد. منطق گزینش پژوهش بدین صورت است که به مقالات بر اساس

نمودار شماره ۲: راهبرد جست و جو و انتخاب مطالعات

سازی و شناسایی عوامل مؤثر توسعه فرهنگ جامعه محلی مؤثر بر بازآفرینی استفاده شد و درگام ششم کنترل کیفیت برای اعتبار دهی فرایند کدگذاری و کنترل کیفیت داده‌ها انجام شد (جدول شماره ۱). مؤلفه‌های بازآفرینی با تأکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی، حاصل از مطالعه پژوهش‌های مرور شده و بررسی نمونه پروژه‌های اجرا شده داخلی مخارجی را نشان می‌دهد که در ادامه برای تدوین سئوالات پرسشنامه باز پاسخ استفاده می‌شوند.

اطلاعات مقاله‌ها بر اساس مرجع مربوط به هر مقاله شامل نام و نام خانوادگی نویسنده، سال انتشار مقاله و اجزای هماهنگی بیان شده در هر مقاله طبقه‌بندی شده و مقاله‌های نهایی به روش تحلیل محتوا مطالعه شد. درگام پنجم پس از انتخاب منابع به منظور دستیابی به اطلاعات مورد نیاز، محتوای متون مورد نظر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در مرحله نخست از کدگذاری باز برای شناسایی مفاهیم با اهمیت استفاده گردیده و در مرحله دوم با در نظر گرفتن هر یک از کدهای یاد شده، کدهای مشابه دسته‌بندی شده و از آنها برای مقوله

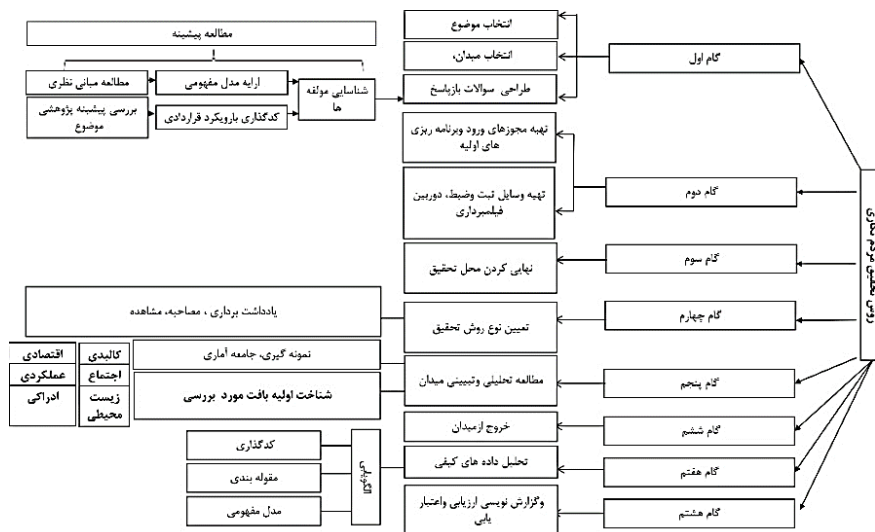
جدول شماره ۱: مؤلفه‌های بازآفرینی با تأکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی، در پژوهش‌های مرور شده

مقوله	تم	کد
عملکرد (فعالیت)	اقتصاد بازارهای محلی اشتغال‌زایی کارآفرینی	توسعه کاربری‌های مختلط (تنوع مشاغل و نیروی کار) ترویج کسب و کارها و مشاغل محلی کمک به عملکرد بازارهای محلی مشارکت روزافزون بخش خصوصی و عمومی و گروه‌ها و انجمن‌های داوطلبانه بهبود معیارها و شبکه‌ها که عملکرد جمعی را امکان‌پذیر می‌سازند افزایش فرصت‌های عرضه شده به جمعیت محلی برای افزایش مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی دخالت مستقیم شهروندان در ایجاد رویدادها و فعالیت‌های فرهنگی آموزش به تمام اقشار جامعه سرمایه‌گذاری درونی (نیروهای بخش عمومی و خصوصی)
کالبد (فرم)	ایمنی تنوع دسترسی نفوذپذیری تنوع سازندگی	استفاده مجدد از ابنیه خالی افزایش تعداد و کیفیت فضاهای شهری و مکان‌های فرهنگی الگوهای حمل و نقل مناسب، آرام‌سازی ترافیک ایمن‌سازی ساختمان‌ها و کاربری‌ها حفظ پیوند کالبدی میان عناصر قدیمی و جدید کف‌سازی مناسب نورپردازی مناسب
معنا	روابط اجتماعی همه‌شمولی هویت حس تعلق مشارکت انسجام همبستگی	فراگیری همه افراد ذی نفع در تصمیم‌گیری همه‌شمول و تنوع فرهنگی توسعه عدالت اجتماعی ادغام ایده‌های فرهنگی در برنامه‌های آینده تغییر نگرش و ادراک ساکنان از محل سکونت خویش تقویت اعتماد به نفس و اشتیاقی در افراد تحول و دگرگونی اعتبار یک مکان و ساکنان آن بر خرداری از حس تاریخ و پیشرفت گذشته، حال و آینده

۳. روش

هدف این تحقیق تدوین معیارهای تحقق‌پذیری بازآفرینی شهری با تأکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی است. در این راستا، از روش مردم‌نگاری برای انجام مطالعات میدانی بهره گرفته شده است. مردم‌نگاری یکی از روش‌های رویکرد کیفی است که به درک و فهم بسترمند فرایندهای اجتماعی و ماهیت ذهنی زندگی انسان می‌پردازد. این روش درصدد تفسیر و تشریح معانی و مفاهیم مربوط به رویدادها و وقایع اجتماعی برای آن دسته کسانی است که این رویدادها را تجربه کرده اند و با آنها درگیرند (Strauss, Corbin, 2008). میدان مورد مطالعه در این پژوهش، هسته مرکزی شهرکرد است. در واقع پژوهشگر الگوواره مشترکی که افراد گروه پذیرفته‌اند را بازنمایی کرده است. جامعه آماری این پژوهش، مردم ساکن هسته مرکزی شهر و نمونه‌های انتخابی ۱۶ نفر از اهالی محل هستند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و راهبردی گلوله برفی انتخاب شده اند یعنی تا زمانی که محقق به اشباع اطلاعات نرسیده است، از مصاحبه‌شوندگان خواسته می‌شود نمونه‌های آگاه در زمینه موضوع تحقیق و حائز شرایط مصاحبه را برای انجام مصاحبه‌های بعدی معرفی کنند. پژوهشگر به بازنمایی عمقی رفتارها و روابط گروه مورد مطالعه پرداخته است. در روش میدانی، از طریق مصاحبه با گروه‌های کانونی و مردم محل داده‌های کیفی گردآوری شده‌اند. در فرایند مصاحبه عمیق و نیمه ساختارمند، ضمن برقراری ارتباط مبتنی بر اعتماد و ملاحظات اخلاقی، از شیوه‌نامه خاصی پیروی شده است. به این صورت که مصاحبه از سئوال‌های کلی آغاز شد و سپس با سئوال‌های خرد پیگیری‌کننده که برگرفته از سئوال‌های مصاحبه‌شوندگان بود، ادامه یافتند. کدهای گزینشی

(مقوله) حاصل از بررسی پژوهش‌های پیشین، گویه‌های سئوال‌های پژوهشگر برای مصاحبه را تشکیل داده‌اند. در این بخش از پژوهش، رمزگذاری گزینشی در خصوص عوامل مؤثر بر بازآفرینی شهری با تأکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی در هسته مرکزی شهرکرد ارائه شد. محقق، بر پایه تجزیه و تحلیل مقوله‌ها در مراحل ابتدایی، به دیدگاه‌ها و ایده‌هایی دست یافت که توانست از آنها در سئوال‌های مصاحبه‌های بعدی استفاده کند. سپس، بین مقوله‌ها و ویژگی‌های شناسایی شده در مرحله اولیه رمزگذاری باز، حرکت رفت و برگشتی انجام شد. با ادامه مصاحبه‌ها تا زمان اشباع نظری مقوله‌ها و تحلیل داده‌ها، درک عمیق‌تری از حوزه اصلی تحقیق به دست آمد. به فراخور نیاز، نام بعضی مقوله‌ها و ارتباط بین مقوله‌ها و مضمون‌ها تغییر یافت. برای بررسی پایایی کدگذاری از کمک سه نفر از دوستان پژوهشگر به عنوان کدگذار استفاده شد. این سه نفر به کدگذاری متن پرداختند و در آخر کدهای خود را با هم مقایسه کردند و مشخص شد که کدهای به دست آمده نزدیک به هم هستند و شباهت زیادی با هم داشتند و این امر نشان‌دهنده توافق بالا بین این کدگذاران و بیان‌کننده پایایی کدهاست. در ادامه مضمون‌ها و مقوله‌های نهایی شده از مصاحبه‌ها استخراج شدند. بعد از استخراج رمزهای اولیه رمزها، پس از هر مصاحبه، دسته‌بندی و مفهوم‌سازی شده و سپس مفاهیم به صورت پیوسته و با مقایسه مستمر بازنگری شده و مفاهیم نهایی و مقولات تشکیل شدند. از میان عوامل شناسایی شده، پارادایم رمزگذاری محوری انجام شد و براساس آن، ارتباط خطی میان رمزگذاری محوری و رمزگذاری انتخابی و مقوله اصلی مشخص شد. دیاگرام، فرایند انجام پژوهش را نشان می‌دهد.

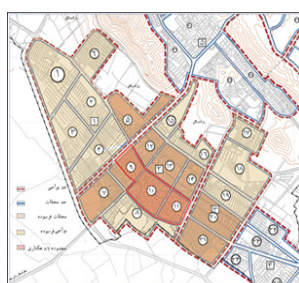

نمودار شماره ۳: دیاگرام فرایند انجام پژوهش

۳٫۱. شناخت محدوده مطالعاتی

مرکزی شهر به‌طور تقریبی در مرکز ثقل شهر بوده و دارای موقعیت مکانی ویژه‌ای نسبت به عناصر مهم شهر است. ساختار جمعیتی جوان در محدوده، برای انجام فعالیت‌های مشارکتی به‌منظور حفظ و احیای کیفیت‌های محیطی محلات زمینه‌ساز مناسبی دارد. در دومین طرح جامع مصوب در سال ۱۳۸۰ اراضی گفته شده در نقشه شهر شهرکرد، به‌عنوان بافت فرسوده معرفی گردید که علت این امر بیشتر به دلیل عقب‌ماندگی بافت از لحاظ کار آبی و فعالیت و ساخت‌وساز نسبت به دیگر مناطق شهر بوده است. بافت فرسوده یکی از مشکلات جدی در شهرهای کشورهای در حال توسعه و به‌ویژه در ایران است (Amiri, 2022). در تصویر شماره ۱ موقعیت استان چهارمحال و بختیاری در نقشه ایران مشخص شده است.

استان چهارمحال و بختیاری با وسعتی معادل ۵۳۳/۱۶ کیلومترمربع به‌عنوان بیست و ششمین استان و از نظر مساحت از شمال و شرق به استان اصفهان، از شمال غربی به استان لرستان، از غرب به استان خوزستان و از جنوب به استان کهگیلویه و بویراحمد محدود می‌شود. شهرگرد مرکز شهرستان شهرکرد و استان چهارمحال و بختیاری است. نام پیشین آن، «دهگرد» بوده است که پس از تبدیل به شهر در شهریور ۱۳۱۴ خورشیدی به شهرکرد تغییر نام داد. این شهر، مرتفع‌ترین مرکز استان در ایران است و از همین رو به بام ایران نیز شهرت یافته است. آب‌وهوای شهرکرد در تابستان‌ها، معتدل و زمستان‌ها بسیار سرد است. زبان اهالی شهرکرد، زبان فارسی است با لهجه محلی که در آن کلمات لری و کردی و محلی به گوش می‌رسد. بافت قدیم و هسته

تصویر شماره ۱: موقعیت استان چهارمحال و بختیاری در نقشه ایران، موقعیت هسته مرکزی شهرکرد

وباتوجه به پاسخ‌ها مشخص گردید که هریک از مفاهیم در زیرمجموعه کدام مقوله قرار می‌گیرد و در نهایت مؤلفه‌های مقوله‌ها به دست آمد.

۴٫۱. کدگذاری باز

در جدول شماره ۲ کدگذاری باز داده‌های مربوط به عوامل تأثیر توسعه فرهنگ جامعه محلی در بازآفرینی شهری جمع‌آوری شدند.

۴. بحث و یافته‌ها

پس از انجام مصاحبات عمیق با پرسش‌های باز، مصاحبه‌ها به صورت کامل نوشته شد و چندین مرتبه مورد مطالعه قرار گرفت. با استفاده از تحلیل محتوای کیفی طبقه‌بندی پاسخ‌های ارائه شده انجام شد و سپس کدگذاری و مقوله‌بندی‌ها انجام گردید. پاسخ‌های ارائه شده با توجه به نوع و محتوایشان در مقوله‌های پژوهش دسته‌بندی گردیدند

جدول شماره ۲: کدگذاری باز داده‌های جمع‌آوری شده حاصل از مصاحبه

تعداد ارجاعات	کدهای بازاولیه	تعداد ارجاعات	کدهای بازاولیه	تعداد ارجاعات	کدهای بازاولیه	تعداد ارجاعات	کدهای بازاولیه
۲۹	دسترسی	۱۸	حفظ زبان و فرهنگ بومی	۴	ارتقای کارایی شبکه تأسیسات شهری	۲۴	حس مکان
۱۰	گردشگری فرهنگی	۱۶	رویداد مداری	۶	افزایش تعاملات اجتماعی	۲۰	خاطره‌انگیزی
۳۲	محیط زیست	۲۰	حفظ مذهب و احساسات مشترک	۱۰	افزایش دسترسی به خدمات پایه	۱۹	تأثیرپذیری فرهنگی
۷	توانمندسازی	۸	اقتصاد و درآمدزایی	۱۰	افزایش دسترسی به خدمات رفاهی فرهنگی	۴	مشارکت فرهنگی
۱۳	رضایت‌مندی	۵	سرمایه‌گذاری	۵	افزایش ظرفیت مادی	۱۷	فرهنگ پذیری
۸	تنوع، آسودگی	۱۹	محله فرهنگی	۱۱	افزایش ظرفیت محیطی	۲۲	مشارکت اجتماعی
۱۹	مسئولیت‌پذیری	۲۵	هنر و صنایع دستی محلی	۴	افزایش مشارکت	۱۱	ایمنی
۳۲	عدالت اجتماعی	۵	بازار	۷	برنامه‌ریزی بر اساس ظرفیت محلی	۲۳	حضور پذیری
۲۳	امنیت	۱۵	رقابت‌پذیری	۲۳	بسترهای خطرآفرین محیط مصنوع	۸	آموزش
۸	انسجام اجتماعی	۱۸	حفاظتی	۴	بهره‌گیری از هویت تاریخی	۲۹	اطلاع‌رسانی
۵	آسایش	۲۳	تسهیلات	۲۳	بهره‌گیری از هویت طبیعی و مصنوع	۵	دسترسی
۲۷	حمل و نقل عمومی	۱۱	عناصر طبیعی	۲۶	تقویت منابع طبیعی	۳۲	راحتی
۱۰	مشارکت‌پذیری نظام	۲۱	انسجام فضایی	۲۱	توانمندسازی اقتصادی	۱۴	حفاظتی
۲۶	مقاوم‌سازی بنا	۱۳	رفتار	۱۶	حریم‌های انسان ساخت	۲۰	تسهیلات
۲۱	سرمایه انسانی	۱۴	کارآفرینی	۹	حفاظت در برابر بحران	۲۶	فعالیت بیرونی
۱۵	اعتماد اجتماعی، منزلت اجتماعی	۴	برند سازی	۱۵	حفاظت در برابر بسترهای خطرآفرین	۲۰	فعالیت
۱۲	هویت ورزشی	۱۱	پایداری شهری	۷	زیرساخت‌های پایه	۲۴	اعتمادسازی
۲۷	پویایی و سازگاری،	۱۴	فعالیت بیرونی	۱۰	شرکت در فرآیند برنامه‌ریزی	۲۶	کیفیت زندگی
۲۰	هویت متدی	۱۰	فعالیت	۱۲	قانونمندسازی مدیریت شهری	۹	تعاملات اجتماعی
				۱۶	کاهش آسیب‌های اجتماعی	۲۴	مشارکت اجتماعی

۴.۲. کدگذاری محوری

مفهوم‌ها، مقوله‌ها و مشخصه‌هایی که در کدگذاری باز ظاهر شده‌اند، استفاده کرد تا روابط بین مفهوم‌ها و مقوله‌ها را توسعه داده و مقوله‌ها را متناسب با مدل پارادایم شکل دهد (Alavi namvar, et al., 2019). در ادامه جدول شماره ۳ کدهای محوری و مقوله‌بندی را نشان می‌دهد.

بر اساس کدگذاری محوری، مقوله‌ها و زیر مقوله‌ها با توجه به مشخصه‌های ابعادشان به یکدیگر مرتبط می‌شوند تا مقوله‌های اصلی برای نمونه پژوهش شناسایی شوند. طی فرایند کدگذاری محوری، محقق از ابزارهای تحلیلی طرح سؤال و مقایسه دائمی و نظری بین

جدول شماره ۳: کدگذاری محوری داده‌های جمع‌آوری شده حاصل از مصاحبه - مقوله بندی

تعدادارجاعات	محوری	تعدادارجاعات	محوری	تعدادارجاعات	محوری
۱۴	حفاظتی	۲۴	حس مکان	۴	ارتقای کارایی شبکه تأسیسات شهری
۲۰	تسهیلات	۲۰	خاطره‌انگیزی	۶	تعاملات اجتماعی
۲۶	فعالیت بیرونی	۱۹	تأثیرپذیری فرهنگی	۱۰	گردشگری شهری
۲۰	فعالیت	۴	مشارکت فرهنگی	۱۰	به خدمات رفاهی فرهنگی
۲۴	مسئولیت‌پذیری و تعهد	۱۷	فرهنگ پذیري	۵	اطلاع‌رسانی
۲۱	توانمندسازی اقتصادی	۲۲	مشارکت اجتماعی	۱۱	ظرفیت محیطی
۱۶	حریم‌های انسان ساخت	۱۱	امنیت	۴	عدالت اجتماعی
۹	حفاظت در برابر بحران	۲۳	حضور پذیري	۷	برنامه‌ریزی بر اساس ظرفیت محلی
۱۵	اعتمادسازی	۸	آسایش	۲۳	قرارگاه رفتاری
۷	کیفیت زندگی	۲۹	سرزندگی	۴	بهره‌گیری از هویت تاریخی
۳۲	راحتی	۵	دسترسی	۲۳	بهره‌گیری از هویت طبیعی و مصنوع

جدول شماره ۴: جدول کدهای انتخابی مؤلفه‌های اصلی

کالبد	محیط مصنوع	تنوع کالبد تراکم ساختمانی مطلوبیت بافت خلق جذابیت مکانی کیفیت کالبد	نفوذپذیری شفافیت عمومی سهولت حرکت عابر و پیاده روی	ایمنی تناسبات و محصوریت خدمات و حمل و نقل عمومی ایمنی شکل پذیري کالبدی	دسترسی و رفاه تقویت میراث معماری آسانی حرکت روشنایی زیرساخت‌ها
محیط طبیعی (محیط زیست)	پوشش گیاهی توجه به معضلات زیست محیطی	محیطی امن و پا و سلامتی زیست محیطی مبارزه با آلودگی صوتی و هوا	میزان رضایت از وضعیت فاضلاب، دفع زباله و آلودگی محیطی	آسایش اقلیمی بهبود شرایط زندگی و آسایش	
عملکرد	اقتصادی	اشتغال‌زایی تنوع نیروهای کار از نظر مهارتی و وظیفه اجتماعی	فعالیت‌هایی جاذب جمعیت برندسازی عدالت اقتصادی	افزایش قدرت خرید صنایع خلاق حاکمیت مختلط زمین	
اجتماعی	امید اجتماعی نیاز اجتماعی اعتماد اجتماعی	ساماندهی الگوی مالکیت زمین افزایش توریسم و گردشگری فرهنگی آموزش و آگاه‌سازی	حضور پذیري بیشتر اهالی و مشارکت مسئولیت‌پذیری رفاه اجتماعی	عدالت قضایی حکمروایی خوب شهری امنیت و کنترل جرم پذیري احساس رضایت از زندگی	
معنا	حس زمان تشخص و هویت انعطاف پذیري و انطباق پذیري	تنوع خوانایی تجسم پذیري سرزندگی	اصالت بخشی حس تعلق خاطر و هویت محلی - مدنی - ملی حس مکان	همبستگی کیفیت زندگی دلپذیری	

۴.۳. کدگذاری انتخابی (مرحله نظریه پردازی)

مفهوم‌ها و مقوله‌های شناسایی شده در کدگذاری باز و محوری، در قالب نظریه نوظهور تسهیل شود (Ibid). در جدول شماره ۴ کدهای نهایی انتخاب شده و مؤلفه‌ها عنوان شده است.

همزمان با کدگذاری باز و محوری، الگویی ساخته می‌شود که حاکی از ارتباط بین مفهوم‌ها و مقوله‌هاست. زمانی که این ارتباطات توسعه داده شوند، از رویه کدگذاری انتخابی استفاده می‌شود تا ادغام

۴٫۴. یافته های تحقیق

برای اجرای موفق پروژه های بازآفرینی در بستر مورد مطالعه، به مهار قدرت ها و به کار بستن نیروها، منابع و ذخایر انرژي، ابتکار عمل جامعه محلی، رویکرد از پایین به بالا به قصد بنا نهادن سرمایه اجتماعی و مشارکت اهالی محل به صورت خودیاری در توسعه نیاز است. بازآفرینی شهری با تأکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی، اصلاح شرایط و دستیابی به نوعی بهبود مستمر و کیفی در وضعیت کالبدی، اجتماعی، فرهنگی، زیست محیطی و اقتصادی را هدف قرار می دهد. زمینه های فرهنگی به مفهوم ویژگی هایی از بستر موجود است که به وسیله عواملی مانند عناصر فرهنگی، سنت ها و ریشه ها، آداب و رسوم و آیین های فرهنگی، شیوه زیست، باورها، اعتقادات و... به فضا شخصیت خاصی می دهند و آن را از سایر فضاها متمایز می سازند. این عوامل به صورت بالفعل و یا به صورت بالقوه در بستر مورد طراحی وجود دارند (Molaei, et al, 2020). بازآفرینی شهری با تأکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی، اصلاح شرایط و دستیابی به نوعی بهبود مستمر و کیفی در وضعیت کالبدی، اجتماعی، فرهنگی، زیست محیطی و اقتصادی را هدف قرار می دهد.

- معیار کالبدی

موفق ترین برنامه های بازآفرینی مکان محور هستند. بدون حس واقعی مکان، بازآفرینی می تواند تبدیل به یک فرایند شود که هویت و قلب نداشته باشد. هدف اصلی ایجاد یکپارچگی و حفظ هماهنگی، توازن و تجانس، خوانایی کالبدی و به حداقل رساندن ردپا در محلی است که بازآفرینی انجام می شود. کالبد نقش عمده ای در ارتقای بازآفرینی فرهنگی-اجتماعی در محله ایفا می کند. فضاهای شهری به مثابه کانون تجلی هنر زیستن انسان ها در کنار یکدیگر و تبلور زندگی اجتماعی، صحنه نمایش زندگی روزمره مردم، مکان همزمانی فعالیت ها یاد می شود (Izdafar, et al., 2019). فضای طبیعی و مصنوعی علاوه بر ویژگی های هندسی و زیبایی شناسی کالبدی، واجد معناست و نیازمند ارتقای وضعیت و برنامه ریزی برای رویداد پذیری است تا بتوان از طریق فعالیت های فرهنگی و اجتماعی و جشن ها همبستگی مردم، خاطرات جمعی را در این محله ارتقا داد. بازسازی ساختمان ها فرصتی مناسب برای فضای کار و زندگی مقرون به صرفه برای هنرمندان و مکانی جدید برای سازمان های فرهنگی فراهم می آورد. کلید موفقیت بازآفرینی کالبدی فهم محدودیت ها و پتانسیل ها از سرمایه های کالبدی شهر است و تحقق موفق ظرفیت های یاد شده نیازمند اجرای راهبردی است که بر اساس آن امتیازات تغییر بر اساس فعالیت های اقتصادی و اجتماعی، سازمان مالی، مالکیت، نظام مدیریتی، سیاست ها و چشم انداز زندگی شهری و نقش شهرها شناسایی و اتخاذ می شوند. اقداماتی که برای بهبود کالبدی هسته مرکزی شهرکرد ناشی از کار بست فرهنگ می توان انجام داد عبارتند از توسعه شواهد رؤیت پذیر محله، احیای کالبدی موزه ها و پارک های مصنوعی، پیوند گذشته و سنت های گذشته با کالبد امروز، بهبود نظافت خیابان ها، توسعه فضاهای عمومی و مطلوب شهری در محله، مرمت و بازآرایی مکان های تاریخی-فرهنگی و کاهش نابودی اموال عمومی، ساخت بناهای فرهنگی-هنری، طراحی کف سازی مناسب برای عبور راحت سالمندان و کودکان،

آسانی حرکت، القای حیثیت فرهنگی در محدوده های شهری از طریق بهسازی مکان های واجد ارزش تاریخی، بهبود کیفیت زیرساخت ها، چیدمان مبلمان شهری متناسب با نقش محله در شهر، نورپردازی مناسب فضاها، بالابردن ایمنی محیط، رعایت تناسبات و محصوریت ها و آسایش اقلیمی، کنترل نفوذپذیری، مکان هایی برای دیدارهای رودرروی اهالی و حضور پذیری بیشتر آنها و کمک گرفتن از هنرمندان در گروه های طراحی است.

- معیار عملکرد (اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی)

اقتصاد یکی از معیارهای اصلی بازآفرینی فرهنگی در محله و خلق یک مکان جذاب برای زندگی، بازدید و کسب و کار است. توسعه اقتصادی در جامعه اجازه می دهد تا جامعه از شرایط منحصر به فرد، دارایی ها و فرصت های خود کمال بهره را ببرد. فعالیت های فرهنگی از منظرهای مختلف به عنوان کاتالیزور و موتور بازآفرینی نقش مهمی در فرآیندهای بازآفرینی ایفا می نماید. فعالیت های فرهنگی نمایش عمومی قابل توجهی دارند و اغلب به عنوان عاملی در جهت جذب بازدیدکنندگان فرهنگی بوده و کیفیت محیطی مناطق را بهبود بخشیده و آنها را به مراکز سرزنده و پر جنب و جوش تبدیل می نمایند. درهسته مرکزی شهرکرد بهره گیری روزافزون از فعالیت های فرهنگی در فضای عمومی، کار بست کارآمد نموده ها و نمادهای فرهنگی در پیوند با مردمان محلی به عنوان سرمایه اصلی شهر، برگزاری مراسم و تجربه های به یادماندنی، مشارکت فعال مردم در فعالیت های فرهنگی، تقویت باورها و نگرش های مشترک اهالی محل در نهایت باعث ایجاد حس شهروندی، تقویت سرمایه اجتماعی، تقویت آرامش و دل بستگی مکانی، مسئولیت پذیری، افزایش حس غرور و مباهات و حفاظت بهتر فضاهای عمومی و تاریخی محل می شود.

- معیار معنا

عناصر ذهنی و فرهنگی حتی بیش از عناصر عینی می توانند در انسان احساس رضایتمندی ایجاد کنند. انسان به عنوان یک موجود اجتماعی در یک اتمسفر فرهنگی زندگی می کند و تعدد فرهنگ ها این فرصت را به وجود می آورد که گروه های مختلف با فرهنگ های متفاوت تعامل سازنده ای داشته باشند که فضاهای شهری به ویژه اماکن تفریحی و سیاحتگاهی باید این ظرفیت را ایجاد کنند تا روح عناصر فرهنگی در اماکن عمومی شهر جریان یافته و زمینه برای تعامل و رشد نگرش های مثبت نسبت به همه فرهنگ ها ایجاد شود. توجه به شاخص های فرهنگی مکان نه تنها در شکل گیری رضایت مکانی و تقویت انسجام قومی مؤثر خواهد بود بلکه می تواند فرصت های لازم را برای هویت بخشی و بندسازی شهری نیز فراهم سازد (Bababei Morad et al., 2021). کیفیت محیط شهری مجموع شرایط اجتماعی، فرهنگی و کالبدی محیط شهری است که نشان دهنده میزان رضایت و با عدم رضایت شهروندان از محیط شهری است. در واقع حس رفاه و رضایت مندی به واسطه ویژگی های فیزیکی، اجتماعی و نمادین منتقل می شود. یکی دیگر از راه های ارتقای کیفیت فضاهای عمومی شهری، افزایش غنای حسی محیط به منظور به کارگیری تمامی حواس برای همه اقشار اجتماعی، سنی و جنسی است. تنوع، غنای حسی، تشخص و هویت،

اجتماعی، حضور پذیری و مشارکت بیشتر در فعالیت‌ها و رویدادها، تقویت اعتماد به نفس و اشتیاق در افراد، تقویت هویت جمعی، اتحاد و توسعه روابط همسایگی و ارزش‌های مشترک، انسجام اجتماعی و ثبات و نظم، احساس رضایت از زندگی، عدالت قضایی، حکمروایی خوب شهری، رفاه اجتماعی، امنیت و کنترل جرم‌پذیری و در کل توسعه اجتماعی، سیاسی و فرهنگی درهسته اولیه شهرکرد می‌شود.

به دلیل گوناگونی فرهنگ در جوامع مختلف و منحصر به فرد بودن آن در هر مکان، نمی‌توان الگویی را به‌عنوان دستورالعمل نهایی برای نقاط مختلف ارائه داد و هر فرهنگ، کالبد و فضای خاص خود را می‌طلبد. در نتیجه این موضوع بر اهمیت چگونگی مطالعه فرهنگ و نحوه استخراج سرنخ‌های اثرگذار بر توسعه فرهنگ جامعه محلی در هر بافت شهری می‌افزاید. این پژوهش نیز با کنکاش در مفاهیم فرهنگ جامعه محلی و مطالعه ابعاد آن درهسته مرکزی شهرکرد است. این بافت به لحاظ دارا بودن قدمت، میراث کالبدی، زمین‌های متناسب با عملکرد فرهنگی و انگیزی، عملکردی (در سه بعد فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی)، اجتماعی (در سه دسته نیازهای فرهنگی، اعتماد و امید) از عوامل، کنترل محتوای محیط زندگی، دگرگونی اجتماعی- اقتصادی، ارتقای کیفیت زندگی و همچنین توسعه فرهنگ جامعه محلی هستند. به منظور درک عمیق‌تر موضوع و انتقال بهتر مفاهیم، مصادیق آنها در نمونه مورد مطالعه، (هسته مرکزی شهرکرد) جست‌وجو گردید و به‌صورت دسته‌بندی‌های مشخص بر مبنای مفهوم هر یک از ابعاد در جدول شماره ۵ ارائه شده است.

حضور پذیری، کارایی، انعطاف‌پذیری و انطباق‌پذیری، اصالت بخشی، حس تعلق خاطر و هویت محلی-مدنی-ملی، خاطرات جمعی، حس مکان، همه‌شمولی، قابلیت زیست، خوانایی، تجسم‌پذیری، سرزندگی همبستگی میان اهالی محل، تداوم و محصوریت، از جمله مؤلفه‌های مؤثر معنا در توسعه بازآفرینی شهری هسته اولیه شهرکرد است که امید و اعتماد اجتماعی را برای اهالی بومی و ساکنانی که جدیداً به این بافت مهاجرت کرده‌اند با خود به همراه دارد.

- معیار اجتماعی

سیر تحول تجارب بازآفرینی شهری و تجربه نتایج و نیز ارزیابی آنها نشان داده است که موفقیت بازآفرینی در محدوده‌های شهری تنها با بهبود کالبدی حاصل نمی‌شود، بلکه از وجهی اجتماعی نیز برخوردار است که بر مبنای آن مردمان ساکن نیز عملاً در فرایند بازآفرینی وارد می‌شوند. مؤلفه اجتماعی، چیزی نیست که به‌سادگی یا به‌اجبار بر روابط و تعاملات اجتماعی حاکم شود، بلکه افراد در درون شبکه‌های اجتماعی و شناخت اولیه به یکدیگر اعتماد می‌کنند و علاقه به مشارکت، موجب تقویت اعتماد و توسعه روابط و تعاملات اجتماعی مردم می‌شود. مؤلفه اجتماعی از جمله امید اجتماعی، نیازهای اجتماعی و اعتماد اجتماعی، همکاری و مشارکت گروه‌های مختلف جامعه در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی را افزایش می‌دهد. در واقع باعث ایجاد روح شهروندی، اعتماد به نفس و القای حس سربلندی، تقویت توانمندی‌های فردی و جمعی، امید

جدول شماره ۵: مصادیق ابعاد توسعه فرهنگ جامعه محلی در بافت مورد مطالعه (هسته مرکزی شهرکرد) ←

ابعاد توسعه فرهنگ جامعه محلی	مصادیق و نمونه‌ها
اجتماعی	مراسم و فعالیت‌های مذهبی
	رویدادهای فرهنگی
	روابط همسایگی و تعاملات اجتماعی
	آداب و رسوم
	سبک زندگی
	روابط اجتماعی
	رفاه اجتماعی
	آیین‌ها و رسومات
	اعتماد و امید اجتماعی
	امنیت
نیازحمایتی-مذهبی	
تأمین سلامت جسمی و روحی	
آموزش	

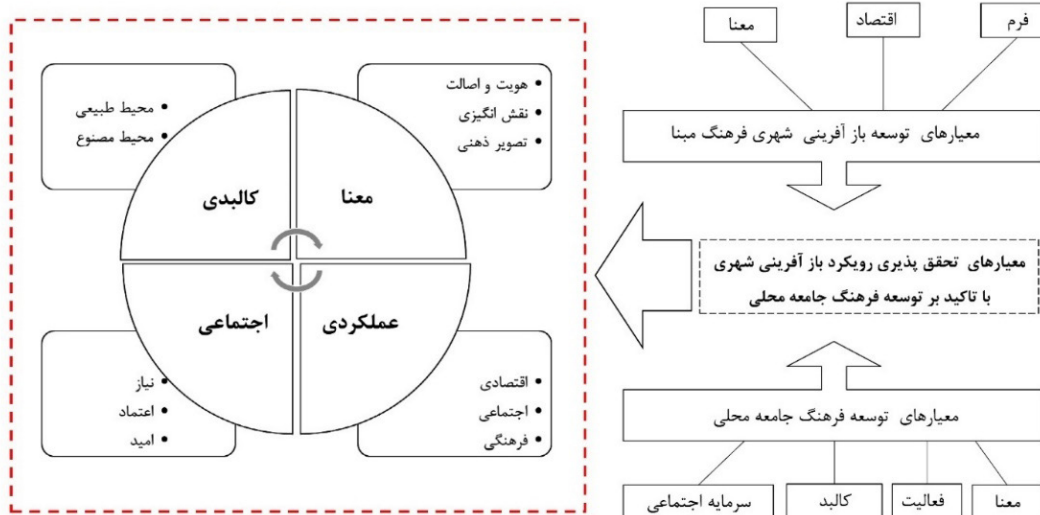
← ادامه جدول شماره ۵: مصادیق ابعاد توسعه فرهنگ جامعه محلی در بافت مورد مطالعه (هسته مرکزی شهرگرد)

ابعاد توسعه فرهنگ جامعه محلی		مصادیق و نمونه‌ها	
عمکرد	فعالیت اقتصادی	بازارچه‌های فروش صنایع دستی جشنواره‌های محصولات بومی، حمایت از هنرمندان بومی استان، جذب سرمایه‌گذاری‌های خصوصی، تسهیلات دولتی برای بافت فرسوده، جذب سرمایه از طریق ارتقای صنعت توریسم، ایجاد محور گردشگری، جذب مردم از سایر مناطق شهر به محله به خاطر کاربری‌های فرامحله‌ای، خدماتی و پزشکی	
	فعالیت‌های هنری	احیای موسیقی سنتی و محلی در زمان جشن‌ها و مولودی‌ها، آموزش صنایع دستی شامل بافت قالی و جاجیم و نمدالی	
	فعالیت‌های فرهنگی-اجتماعی	برپایی نمایشگاه، خرید، جمع شدن و گفت‌وگوی ساکنان، کسبه و مسافران در میدان امامزاده	
	فعالیت‌های ورزشی	برگزاری پیاده‌روی همگانی و شرکت اهالی محل	
	فعالیت‌های مذهبی	برگزاری مراسم دعاخوانی و زیارت عاشورا در سقاخانه	
	فعالیت‌های آموزشی	سوادآموزی و کاهش خلأی سوادآموزی در محله	
	بازی‌های محلی	ایجاد تنوع و نشاط و برگزاری جشنواره بازی‌های محلی و ورزش بومی، تقویت رویدادهای فرهنگی-ورزشی	
	کاربری‌های محلی و فرامحله‌ای	مشاغل سنتی (پشم‌ریسی، صنایع دستی، پولکی‌سازی، نمدالی)، جانمایی فعالیت‌های فرهنگی و هنری شامل تولید و فروش صنایع دستی، غذاهای بومی مانند انواع آش، آب‌گوشت و حلیم، فرهنگ‌سرا، ورزش‌های زورخانه‌ای و... طب سنتی و گیاهان دارویی	
	جذب گردشگر	موزه مردم‌شناسی، خانه گردشگر، خانه صنایع دستی، خانه بوم‌گرد، تبدیل برخی خانه‌های قدیمی و تاریخی به خانه موزه با محوریت ابزار و صنایع دستی، بازارچه صنایع دستی و سوغات	
	کانونی	هویت انسانی	کوچه لحاف‌دوزها، کوچه پوست‌خرها، کوچه معلم شهید، بازار زرگرا، میدان جلوی امامزاده (محل تجمع افراد) تداعی‌کننده خاطرات جمعی و کسب‌وکارهای قدیمی
هویت مصنوع		بنای امامزاده و حمام آن، مسجد اتابکان، مدرسه امامیه (علمیه)، کاروان‌سراها، مدرسه معلم شهید (ملی)، میدان ۴ کارخانه، حمام عمومی درب امامزاده	
خوانایی		راه	کوچه لحاف‌دوزها، کوچه معلم شهید، ۴ کارخانه
		گره	میدان چهار کارخانه، ورودی و میدان امامزاده
کالبدی	بناهای با ارزش تاریخی به عنوان نشانه‌های شهر	امامزاده دو معصوم، خانه مرتضوی، مسجد اتابکان، سقاخانه ارباب میرزا، حمام درب امامزاده و حمام خان	
	معماری یکپارچگی و حفظ هماهنگی بناها	خانه‌های حیاط دار دو-سه طبقه و کاربرد مصالح بومی (کاه‌گل و سنگ و آجر) و حفظ الگوی بومی در ساخت‌وسازهای معاصر و انتظام بندی فضایی سنگ‌فرش نفوذپذیر به شیوه‌ی سنگ‌فرش بازار،	
	منظر شهری	ناماسازی هماهنگ با زمینه، استفاده از رنگ‌ها و نقوش آشنا در کف‌سازی فضا، ناماسازی، میلمان شهری	
	دسترسی	سکانس بندی حرکتی در خیابان و بازار، حفظ تداوم حرکت از بازار تا میدان امامزاده، رعایت سلسله‌مراتب در دسترسی به فضاهای نیمه خصوصی با توجه به مسکونی بودن محله	
	حمل‌ونقل	حمل‌ونقل عمومی مناسب، تأکید بر پیاده‌مداری	
	زیرساخت دمبلمان شهری	بهبود کیفیت زیرساخت‌ها، چیدمان میلمان شهری متناسب با نقش محله در شهر، کف‌سازی محله مناسب برای عبور عابران و اصلاح شیب بندی معابر، آسان‌سازی رفت‌وآمد برداشتن موانع ترافیکی	
	ایمنی	آسایش اقلیمی، کنترل نفوذپذیری، نورپردازی مناسب، رعایت تناسبات و محصوریت‌ها مکان‌هایی برای دیدارهای رودرویی اهالی	
	اصالت بخشی متعلق خاطر	حس تعلق خاطر و هویت محلی-مدنی-ملی، خاطرات جمعی	
	نمادها و نشانه‌ها رنگ‌ها	نقوش به‌کاررفته در دستبافته‌ها که بیشتر الگوبرداری از اقلیم و محیط، طبیعت و نقوش هندسی و گیاهی و همچنین باورهای آنان می‌باشد. رنگ قرمز به‌عنوان نماد شادی	
	تأثیر	مدیریت شهری روحیه مشارکت جمعی	جلب مشارکت مردمی در توسعه و تصمیم‌گیری محله. واگذاری برخی امور محله به ساکنین بومی. برگزاری جلسات آموزش شهروندی و تصمیم‌گیری در مساجد فعال محله انتقال قدرت به نهاد‌های مردمی و مردم مانند تسهیل‌گران، توسعه‌گران و سازمان‌های اجتماع‌محور عدالت قضایی، حکمروایی خوب شهری
حقوقی و مالکیت		الگوی مالکیت خصوصی ساکنان و سرمایه‌گذاران واگذاری امورات به مالکان و توجه به حقوق مالکانه افراد، بازگرداندن حق توسعه به ساکنان و مالکان ارائه مشاوره‌های رایگان حقوقی و مالکیت و آگاه‌سازی افکار مردم	
سرزندگی		ایجاد فضای سبز و بازتفریحی در اراضی بایر محله و توسعه فضای سبز مرکز محله، کنترل جریان آب‌های سطحی، استفاده از عنصر آب به منظور حفظ طراوت محیط هم‌گونی کالبد و اقلیم	
ادراک		دید به نشانه‌ها حفظ دید به حوزه علمیه و سقاخانه و امامزاده دو معصوم	
امنیت		پاک‌سازی محیط از مجرمین و تأمین امنیت در محله توسط معاونت اجتماعی نیروی انتظامی استان، سوادآموزی و کاهش معضلات اجتماعی با آگاه‌سازی مردم	

۵. نتیجه‌گیری

هسته مرکزی شهرکرد، آنچه در عمل اتفاق افتاده است، عدم مشارکت ساکنان در بازآفرینی محدوده سکونت خود و نقص آموزش در زمینه بازآفرینی شهری به آحاد مردم باهدف انتقال تجربیات الگوهای مناسب به منظور تغییر نگرش آنها نسبت به محل زندگی خود است. این مهم حاصل عدم اعتماد مردم به مجموعه مدیریت شهری و عدم اعتماد برنامه ریزان و مدیران شهری به توانایی مردم در تصمیم‌گیری و تعیین راهکارهای توسعه جامعه محلی است. این در حالی است که ساکنان بایستی درگیر مشارکت، سکونت و اشتغال شوند. سکونت و اشتغال محتوای معیشت را معنا دهد و در نتیجه تعلق را به وجود آورد. فرصت‌های مشارکت اجتماعی و ارتباطی و نیز فعالیت‌های مبتنی برکنش متقابل اجتماعی با میانجی‌گری فرهنگ به‌عنوان یک پیونددهنده و هم به‌عنوان عامل شبکه‌بندی اجتماعی، سبب‌ساز تقویت پیوندهای اجتماعی ساکنان این محل می‌شود، نیازهای انسانی و اجتماعی مختلف را برآورده و کیفیت زندگی و رفاه را ارتقا می‌دهد. بدین صورت ضمن توجه به بهبود و ارتقای کالبد و زیرساخت در محله، به صورت متعادل و متوازن وبا استفاده از ظرفیت حداکثری، به سایر ابعاد مؤثر بر ارتقای کیفیت زندگی و رفاه شهری و سرمایه اجتماعی و توانمندسازی توجه خواهد شد. نتایج تحقیق در مورد شهرکرد نشان می‌دهد که با توسعه فرهنگ جامعه محلی درهسته مرکزی شهر، کنترل بر محتوا و محیط زندگی افزایش می‌یابد. در واقع دگرگونی اجتماعی-اقتصادی منجر به ارتقای کیفیت زندگی می‌شود. چهارمعیار کالبد (در دو بعد محیط طبیعی و مصنوع)، معنا (هویت، اصالت و نقش انگیزی)، فعالیت (در سه بعد فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی)، عامل اجتماعی (در سه دسته نیازهای فرهنگی، اعتماد و امید) از عوامل توسعه فرهنگ جامعه محلی مؤثر بر بازآفرینی شهری هستند و می‌بایست به تمامی ابعاد و مؤلفه‌های فرهنگی، اقتصادی، کارکردی و فضایی و کالبدی طرح با نگرشی جامع نگریسته شود. چراکه فرهنگ و شاخصه‌های آن در تمامی مؤلفه‌های یادشده جریان و نمود پیدا می‌کند. در راستای پاسخ به سؤالات پژوهش مدل مفهومی در نمودار شماره ۴ ارائه شده است.

در این مقاله تلاش شد تا معیارهای تحقق‌پذیری رویکرد بازآفرینی شهری با تأکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی درهسته مرکزی شهرکرد بررسی شود. بازآفرینی شهری جریانی فراگیر است و به همین تعبیر، طیف متنوعی از راهبردها و سیاست‌های برنامه‌ریزی توسعه شهری را در دستور کار خود قرار می‌دهد. متون نظری در دنیا از رهیافت توسعه فرهنگ جامعه محلی به‌عنوان کاتالیزوری قابل‌اتکا در برنامه‌های بازآفرینی یاد می‌کنند و تجارب موفق نیز نشان داده است که رهیافت فرهنگی در بازآفرینی شهری می‌تواند نمونه‌ای راهگشا در رسیدن به رونق اقتصاد محلی و صیانت از میراث فرهنگی هنری جوامع محلی باشد. نقش اجتماعی فرهنگ و هنر در بهبود انسجام و همگرایی اجتماعی نقش مهمی در حفظ آداب و سنن فرهنگی جوامع ساکن در بافت قدیمی دارد. موضوع بعدی که در مرور متون مرتبط با بازآفرینی از طریق توسعه فرهنگ جامعه محلی به‌عنوان موضوع کلیدی مهم به نظر می‌آید، اصلاح شرایط و دستیابی به نوعی بهبود مستمر و کیفی در وضعیت کالبدی، اجتماعی، فرهنگی، زیست‌محیطی و اقتصادی است و درگیر کردن جوامع محلی از طریق ایجاد فرصت‌هایی برای حضور پررنگ‌تر و مشارکت بیشتر به‌عنوان سرمایه‌ای مهم در تضمین موفقیت و رهیافت بازآفرینی است. تجارب مختلف نشان داده‌اند که عوامل دخیل در بازآفرینی فرهنگی در سه دسته کلی اجتماعی، اقتصادی و کالبدی تقسیم می‌شوند که هرکدام دارای راهبردها، سیاست‌ها و اقداماتی مجزا هستند. این اقدامات با توجه به شرایط طرح و بافت شهری موردنظر می‌توانند به صورت اولویت‌بندی شده صورت‌پذیرند. بدین ترتیب که در ابتدا باید تا حدی ساختار و کالبد بافت و یا محله احیا شده و فعالیت‌هایی در نقاط شاخص ایجاد شود. ادامه این روند می‌تواند باعث ایجاد مشوق‌های لازم برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و گسترش فعالیت‌ها و کاربری‌های پیش‌بینی‌شده برای محدوده موردنظر شود. با توجه به بررسی طرح‌های تهیه‌شده در مورد شهرکرد و به‌ویژه هسته مرکزی شهر، شاهد برخوردهای متنوع و رویکردهای مختلف مداخله هستیم و باید گفت در فرایندهای مداخله

نمودار شماره ۴: مدل نهایی پژوهش

جامعه محلی در همه جا مورد استفاده قرار گیرد؛ به شرط آن که با بستر، زمینه، مخاطبان، فرهنگ و تاریخ خاص مکان مطابقت داده شود. پژوهش‌هایی که در آینده انجام می‌گیرد می‌تواند این معیارها را در هر چهار بعد کالبدی، عملکردی، اجتماعی و معنا تدقیق کرده و گسترش دهند و بدین ترتیب بتوان به الگو و دستورالعمل نسبتاً کامل و قابل تطبیق در مکان‌های مختلف دست یافت. این امر در گرو تحقیق هرچه بیشتر و دقیق‌تر در امر فرهنگ و فرهنگ جامعه محلی و چگونگی تأثیرگذاری و تأثیرپذیری آن در فرآیندها و جریان‌های شهری و خصوصاً امر بازآفرینی و تطبیق و ارتباط اصول و ویژگی‌های آنها با یکدیگر امکان‌پذیر است.

“نویسندگان اعلام می‌دارند که در انجام این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافعی برای ایشان وجود نداشته است.”

References:

- Alavi namvar, M., Talabi, B., & Maleki, S. (2019). Grounded theory a new approach to evaluating the productivity of educational organizations Case study: Islamic Azad University of East Azerbaijan Province, *Sociology Studies*, 14(50), 123-141, doi:10.30495/JSS.2021.1922107.1298. [in Persian]
- Amir-Kafi, M., & Fathi, SH. (2013). Factors affecting attachment to the residential area: a case study: Kerman “, *Journal of Iranian Social Studies*, 5(1), 0-0, SID. <https://sid.ir/paper/511763/fa>. [in Persian]
- Bababei Morad, B., Hadafi, F., & Bababei Morad, M. (2021). Explaining the role of environmental quality and cross-cultural characteristics of a place in place satisfaction Case study: the coastal strip of Karun River, 15(55), 7-26, DOI: 10.30495/jss.2021.1940369.1379. [in Persian]
- Borani, M., Abdollahzadeh taraf, A., & Faramarzi Asli, M. (2022). Assessing the factors affecting sustainable urban regeneration in the dilapidated fabric of Urmia (case study of the central fabric of the city), *Sustainability, development & environment*, 3(2), 25-46, doi:20.1001.1.24233846.1401.3.2.3.3. [in Persian]
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). *Basics of Qualitative Research (3rd ed.): Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*, DOI: <https://doi.org/10.4135/9781452230153>
- Ergun, N., & Yirmibesoglu, F. (2015). Fear of Crime among Women in the Old City Center of Istanbul. *Current Urban Studies*, 29-38. DOI: 10.4236/cus.2015.23014
- Ghafari Lashkanari, A., Aghajani, H., Gurji Pashti, M., & Taghipourian, M. (2021). Analysis of cultural

در پایان با توجه به معیارهای توسعه فرهنگ جامعه محلی، توصیه‌هایی در قالب راهکار در راستای سهل نمودن توجه به توسعه فرهنگ جامعه محلی در بازآفرینی شهری هسته مرکزی شهرکرد به شرح زیر ارائه می‌گردد:

- فراهم نمودن بستر تولید و عرضه هنر و صنایع دستی بومی و سوغات و غذاهای محلی با مشارکت ساکنان،
- مشارکت دادن مردم به عنوان ذی نفعان اصلی طرح‌های توسعه و سازندگی،
- برگزاری جشنواره‌های لباس‌های سنتی و موسیقی محلی،
- جذب توریست بوم گردی،
- برگزاری نمایشگاه‌های مشاغل سنتی و غذاهای بومی،
- برنامه‌ریزی جشنواره‌ها و کارناوال‌های مختلف فرهنگی به عنوان جاذبه‌های توریستی،
- توسعه مشاغل قدیمی محله مثل لحاف‌دوزی، نمدمالی، چاقوسازی، قالی‌بافی و ...،
- توجه به آرا و نظرات ساکنان و تمامی ذی نفعان در پروژه‌های عمرانی و شهری،
- ظرفیت‌های بستر طرح مطابق با مسائل و نیازهای اهالی محل،
- برگزاری دوره‌های آموزشی در مرکز بهداشت، کلاس‌هایی با عنوان پیشگیری از بیماری‌های غیر واگیر (مثل فشارخون، دیابت و قلب و عروق)، امور سالمندان (تغذیه و تحرک)، تغذیه کودکان با شیر مادر و ...
- مشاوره‌های تلفنی و حضوری خانواده‌ها در مدارس در راستای کاهش معضلات اجتماعی و بزهکاری،
- اوزرژانس اجتماعی، شناسایی و کاهش آسیب‌های اجتماعی،
- تشکیل صندوق وام قرض‌الحسنه محله توسط ساکنان،
- فراهم نمودن بستر وقوع رویدادهای فرهنگی و آیینی و مراسم مذهبی در محیط شهری،
- ارتقای کیفیت‌های حضور پذیری و پیاده‌مداری فضاهای عمومی شهری،
- طراحی منظر تاریخی و هویتی با شناساندن عناصر تاریخی و قدیمی واجد ارزش هویتی و معماری و ... و
- برنامه‌ریزی و طراحی پلازا برای افزایش تعاملات اجتماعی در مرکز محله.

به نظر می‌رسد نتایج حاصل از فرایند انجام‌گرفته در این پژوهش از یک سو معیارهای لازم برای بررسی علمی و منطقی توسعه فرهنگ جامعه محلی موجود در هسته مرکزی شهرها و از سوی دیگر زمینه اقدامات آینده در راستای بازآفرینی با تأکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی را فراهم آورد. بدیهی است در ارتباط با دیگر محلات (هسته مرکزی شهرها)، شهرهای امروزی ایران، انجام فرایند بازآفرینی با تأکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی می‌تواند سبب ارتقای هویت محله‌ای در زندگی شهری و به دنبال آن ارتقای کیفیت شهری و هویت در سطح کشور را فراهم آورد. معیارهای به دست آمده می‌تواند به عنوان الگو و دستورالعمل کلی برای فرایند بازآفرینی با تأکید بر توسعه فرهنگ

- citizen's drivers in the field of services with a Beyond approach, *Development Welfare Planning Social*, 12(64), 139-169, <https://doi.org/10.22054/qjst.2021.54491.2029>. [in Persian]
- Hanai, T., & Mousavi, M. (2016). Adaptive comparison of the regeneration of inefficient tissues with the aim of producing cultural values, case example: Sarban neighborhood of Bojnord. National conference on urban planning, architecture, civil engineering and environment, holding period: 3. <https://www.sid.ir/paper/897354/fa#downloadbottom>. [in Persian]
 - Hajipour, Kh. (2010). An introduction to the flood of transformation and the development of urban restoration approaches. *Iranshahr Thought*, (9-10), 16-25. SID. <https://sid.ir/paper/496374/fa>. [in Persian]
 - Herrero-Prieto, L. C., & Gomez-Vega, M. (2017). Cultural resources as a factor in cultural tourism attraction: Technical efficiency estimation of regional destinations in Spain. *Tourism Economics*, 23(2), 260-280, <https://doi.org/10.1177/1354816616656248>
 - Izdafar, N., Rezaei, M., & Mohammadi, H. (2019). Assessment of effective factors on the future of Inefficient Urban Tissue Based o(Case Study: Yazd), *Geographical Urban Planning Research*, 8(2), 327-345, doi: 10.22059/JURBANGEO.2020.293372.1199. [in Persian]
 - Joaquim, R. U. (2014). Culture and Authenticity in Urban Regeneration Processes: Place Branding in Central Barcelona, *Urban Studies*, 51(14), 3026-3045, <https://doi.org/10.1177/0042098013515762>
 - Karimzadeh, A., Shahriari, K., & Ardeshiri, M. (2016). Explanation of the cultural policies affecting the regeneration of a culture-oriented city (with an emphasis on the experiences of urban regeneration in Istanbul, (Turkey), 29(11), doi: 20.1001.1.17359562.1396.11.1.8.0
 - Khajeh Shahkuhi, A., Madanlojoybari, M., & Samadi, R. (2013). Examining the role of social capital in the renovation of dilapidated urban contexts: Shahrjoibar, *Geography and urban-regional planning*, 8(3), 15-26, SID. <https://sid.ir/paper/236627/fa>. [in Persian]
 - Leary, M.E., & McCarthy, J. (2013). *Companion to Urban Regeneration*, New York: Routledge. Whipple <https://www.routledge.com>
 - Lotfi, S. (2013). Culture-led Regeneration: A Reflection upon Cultural Fundamentals and the Act of Regeneration, *Fine arts, architecture and urban planning*, 3(45), 49-62, doi: 20.1001.1.22286020.1390.3.45.5.7. [in Persian]
 - mofidi, M. & ghasemsharifi, T. (2019). Culture-led Regeneration with an Emphasis on the Development of a Sustainable Local Society (Case Study: Historical texture of Qazvin Rah-e-Rey District), *Geography and Human Relations*, 5, 268-301, https://www.gahr.ir/article_92181_610c59f1aa10950b27285db8d8184a06.pdf. [in Persian]
 - Montgomery, J. (1990). Cities and the art of cultural planning, *Planning practice and research*, 5(3), 17-24. <https://doi.org/10.1080/02697459008722772>
 - Nazari, S., Saghafi Asl, A., & Abdullahzadeh Tarf, A. (2022). Recognition of the Principles of Sustainable Regeneration in the Quality of Urban Spaces, Case Study: Historical Texture of Tabriz, *Journal of Sustainable City*, 5(1), 117-132, <http://doi.org/10.22034/JSC.2020.243409.1288>. [in Persian]
 - Nishtar, S., & Ralston, J. (2013). Can human resources for health in the context of noncommunicable disease control be a lever for health system changes? *Bulletin of the World Health Organization*. 91(11), 895-6. doi: 10.2471/BLT.13.118711
 - O'Connor, J., Gu, X., & Lim, M. K. (2020). Creative cities, creative classes and the global modern, *Re-Imagining Creative Cities in Twenty-First Century Asia*, 13-26, <https://doi.org/10.1016/j.ccs.2020.100344>
 - Omplexity of Understanding Consumer Behavior from the Marketing Perspective, *Complexity*, 8, SID: <https://doi.org/10.1155/2019/2837938>.
 - Osmanian, A., Ghodratojojar, A. & Hashempour, R. (2022). The necessity of determining the culture based principles of urban regeneration on the ethnic and religious localities of Urmia with an emphasis on ethnography, *Journal of Engineering and Construction Management (JECM)*, 7(1):75-82, https://www.jecm.ir/article_156405.html?lang=en. [in Persian]
 - Panahi, H. (2014). Cultural development is the necessity of economic, social and political development, *Welfare and Social Development Planning Quarterly*, 22, 1-4, DOI: 10.22054/QJSD.2015.1469. [in Persian]
 - Pourmahdi Amiri, M. (2022). Investigating the feasibility of recreating the worn-out urban fabric in order to improve the quality of life from the perspective of citizen participation, 4(4) 457-474, doi: 20.1001.1.26453851.1401.4.4.27.9. in Persian
 - Safdari, S., Pourjafar, M. & Ranjbar, E. (2014).

- Culture led regeneration, grounds of promoting cultural interactions (Case Study: the historical context of Mashhad), Haft SHahr4(47-48),25-39, SID:https://www.haftshahrjournal.ir/article_14668.html. in Persian
- Roodhouse, S. (2010). Cultural quarters: principles and practice. Intellect Books. <https://www.intellectbooks.com/cultural-quarters>
 - Qara Baglo, M., Biti, H., & Seyed Haji Aghaei, A. (2021). Investigating the role of culture-base regeneration in sustainable urban development (a case study of global experiences), Architectural Studies, Iran's Special Journal of Architecture and Urban Planning, 4 (20), 61 <http://ensani.ir/file/download/article/1642835422-10149-20-8.pdf>. [in Persian]
 - Rapoport, A. (1977). Human Aspects of Urban Form: Towards a Man-Environment Approach to Urban Form and Design, Urban and Regional Planning Series 15. Oxford
 - Rooh Al-Amini, M. (1998). Cultural field: a compilation in cultural anthropology and anthropology. Tehran: Attar Publications. [in Persian]
 - Shahriari, M. (2021). Assessing urban regeneration indicators and its impact on the quality of life of citizens (Case study of Sharifabad neighborhood), Master of Urban Planning Apadana Institute of Higher Education, Shiraz, Iran, 14, 336-356, doi:20.1001.1.26453851.1400.4.2.19.3. [in Persian]
 - Sustainable urban regeneration in inefficient urban areas and neighborhoods, (2017), Iran Regeneration Company with the participation of the Office of National Regulations and Building Control, Iran Development Publishing
 - Shatarian, M., Heidari Sorshjani, R., & Falahati, F. (2020). Evaluation of quality of life indexes with approach healthy city (Case study: worn tissue of Kashan city). Journal of Urban Social Geography, 7(1), 65-80. DOI: 10.22103/JUSG.2020.2005. [in Persian]
 - Shahriari, M. (2021). Measuring urban regeneration indicators and its impact on citizens' quality of life case study of Sharif Abad neighborhood, 4(2) 336-356, doi:20.1001.1.26453851.1400.4.2.19.3. [in Persian]
 - Shen, T., Yao, X., & Wen, F. (2021). The Urban Regeneration Engine Model: An analytical framework and case study of the renewal of old communities. Land use policy, 108, 105571 <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2021.105571>
 - Smith, M. S. (1996). Crime Prevention through Environmental Design in Parking Facilities, Washington, U.S. Department of Justice Office of Justice Programs National Institute of Justice, 87_97
 - Wilson, J. Q., & Kelling, G. L. (1982), Fear of Crime among Women in the Old City Center of Istanbul, Current Urban Studies, 29-38. DOI: 10.4236/ojml.2013.31001
 - Whipple, J. M., Wiedmer, R., & Boyer, K. (2015). A dyadic investigation of collaborative competence, social capital, and performance in Buyer-Supplier relationships. Journal of supply chain management, 51(2), 3-21. <https://doi.org/10.1111/jscm.12071>

نحوه ارجاع به مقاله:

همتیان دهکردی، مریم؛ مهدوی، افسون؛ ایروانی، محمدرضا (۱۴۰۲) معیارهای تحقق‌پذیری رویکرد بازآفرینی شهری باتاکید بر توسعه فرهنگ جامعه محلی (نمونه مورد مطالعه: هسته مرکزی شهرکرد)، مطالعات شهری، 13 (49)، 33-46. <https://doi.org/10.22034/urbs.2023.62800.90>

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author(s), with publication rights granted to Motaleate Shahri. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

